

พฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการของครูผู้ศึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร

นายอภิญา ศรีพันธ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภาควิชาพลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

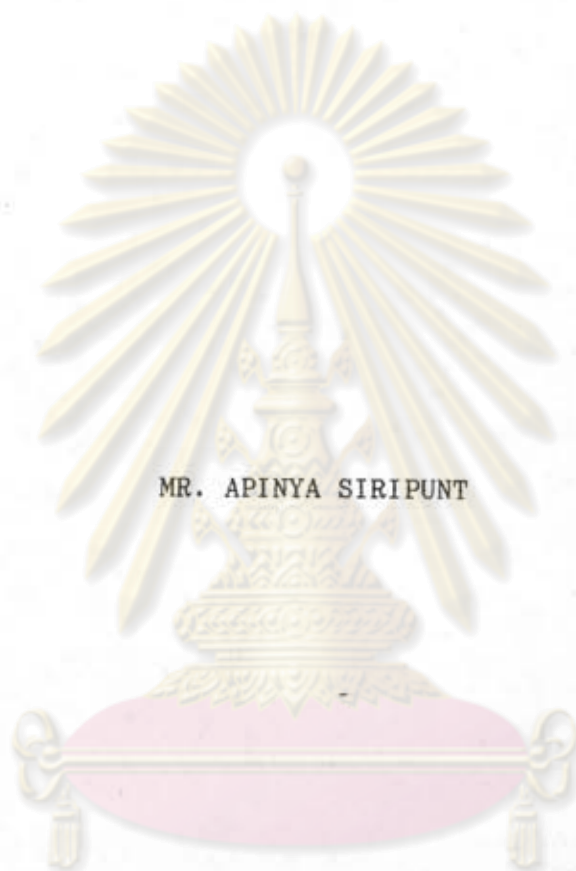
พ.ศ. 2537

ISBN 974-584-407-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I17123252

TEACHING BEHAVIOR BY USING PROCESS SKILLS OF HEALTH EDUCATION TEACHERS
IN MATHAYOM SUKSA FOUR IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION
OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION, BANGKOK METROPOLIS

MR. APINYA SIRIPUNT

ศูนย์วิทยทรัพยากร

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
for the Degree of Master of Education
Department of Physical Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1994

ISBN 974-584-407-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการของครูผู้ศึกษา

ในโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร

โดย นายอภิญา ศิริพันธ์ C442645

ภาควิชา พลศึกษา สาขาวิชา สุขศึกษา

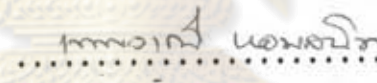
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี

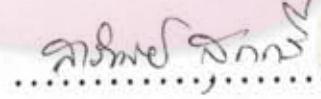

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

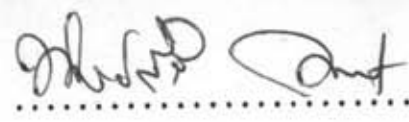

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพาวดี หอมสนิท)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิลาชัย สุวรรณชาติ)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์ศิริ กาญจนवासี)

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อภิญา ศิริพันธ์ : พฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการของครูสุขศึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร
(TEACHING BEHAVIOR BY USING PROCESS SKILLS OF HEALTH EDUCATION
TEACHERS IN MATHAYOM SUKSA FOUR IN SECONDARY SCHOOLS UNDER
THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
BANGKOK METROPOLIS) อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี,
170 หน้า. ISBN 974-584-407-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการของครูสุขศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม
การสอนและแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตัวอย่างประชากร ได้แก่ ครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 32 คน ทำการสังเกตการสอนตามสภาพจริงในชั้นเรียน คนละ 3 ครั้ง นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์
หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย พบว่า ครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา
กรุงเทพมหานคร ได้ใช้ทักษะกระบวนการในการสอนวิชาสุขศึกษา ดังนี้คือ ชั้นตระหนักในปัญหาและ
ความจำเป็น ร้อยละ 15.04 ชั้นวิเคราะห์วิจารณ์ ร้อยละ 11.83 ชั้นการสร้างทางเลือกอย่างหลากหลาย
ร้อยละ 12.76 ชั้นการประเมินและตัดสินใจเลือกทางเลือก ร้อยละ 5.86 ชั้นการวางแผนและกำหนด
ขั้นตอนการปฏิบัติ ร้อยละ 7.47 ชั้นการปฏิบัติด้วยความชื่นชม ร้อยละ 9.45 ชั้นการประเมินระหว่างปฏิบัติ
ร้อยละ 8.56 ชั้นการปรับปรุงให้ดีขึ้นเสมอ ร้อยละ 11.46 ชั้นการประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจ
ร้อยละ 10.24

วิธีการสอนของครูสุขศึกษา ส่วนใหญ่ใช้การบรรยาย กระบวนการที่ใช้มากที่สุด คือ
กระบวนการกลุ่ม

ปัญหาของครูสุขศึกษาที่พบมากที่สุด คือ เรื่องการจัดทำแผนการสอนวิชาสุขศึกษาที่เน้นการใช้
ทักษะกระบวนการ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา พลศึกษา
สาขาวิชา สุขศึกษา
ปีการศึกษา 2536

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

#C442645 : MAJOR HEALTH EDUCATION

KEY WORD: TEACHING/PROCESS SKILLS/HEALTH EDUCATION TEACHERS/SECONDARY SCHOOL
APINYA SIRIPUNT : TEACHING BEHAVIOR BY USING PROCESS SKILLS OF
HEALTH EDUCATION TEACHERS IN MATHAYOM SUKSA FOUR IN SECONDARY SCHOOLS
UNDER THE JURISDICTION OF THE DEPARTMENT OF GENERAL EDUCATION,
BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. LAWAN SUKKRI, Ph.D.,
170 pp. ISBN 974-584-407-1

The purposes of this research was to study teaching behavior by using process skills of health education teachers in Mathayom Suksa four in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education in Bangkok Metropolis. The observation form and the questionnaires were developed and used with thirty-two health education teachers. Each health education teacher was observed in actual teaching situations on three different occasions by the researcher. The data was then analyzed to obtain percentages, mean, and standard deviation.

Results of the study were : Health education teachers in Mathayom Suksa four in secondary schools under the jurisdiction of the Department of General Education in Bangkok Metropolis used process skills in steps which included : the perception of the problem and desire 15.04%, critical thought 11.83%, the proposal of alternative solutions 12.76%, the consideration of the proposed alternative and the selection of the best one 5.86%, the organization of an implementation process and the arrangement of the most suitable sequence 7.47%, implementation of the sequence while receiving praise 9.45%, evaluation during implementation 8.56%, continual improve of the implementation process 11.46% and final evaluation and consideration of the result raising the self esteem of the learner 10.24%

Lecture method and group process were used by most of health education teachers.

Most problem of health education teachers were made health education plan by using process skills.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....พลศึกษา

สาขาวิชา.....สุขศึกษา

ปีการศึกษา.....2536

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะ และให้กำลังใจตลอดมา ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำ ตรวจสอบ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมรังสศ หัวหน้าหมวดพลานามัยและครูสุขศึกษา โรงเรียนนวมรังสศ ที่ได้ให้ความสะดวกในการทดลองเครื่องมือใช้การวิจัย หัวหน้าหมวดพลานามัยและครูสุขศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนตัวอย่าง 32 โรงเรียน ที่ได้ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ อาจารย์นริยา กิตติโสภณ โรงเรียนสตรีวิทยา ที่ได้ช่วยหาโรงงานวิจัยครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์โดยทาทานที่ผู้ช่วยวิจัย

ผู้วิจัยได้รับการสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี จากผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีวัดระฆัง กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา จึงขอขอบคุณมา ณ ที่นี้ด้วย

อภิญา ศิริพันธ์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	6
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27
3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	42
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	114
บรรณานุกรม	128
ภาคผนวก	135
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	135
ภาคผนวก ข รายชื่อโรงเรียนที่เข้าในการวิจัย	137
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือ	141
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	144
ประวัติผู้วิจัย	170

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตัวอย่างประชากร ครูผู้สอนวิชาสุขศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	43
2	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำแนกตามสถานภาพส่วนตัวของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	54
3	จำนวนและค่าร้อยละรวมของพฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	60
4	จำนวนและค่าร้อยละพฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ขั้นตระหนักในปัญหาและความจำเป็นของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	62
5	จำนวนและค่าร้อยละพฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ขั้นคิดวิเคราะห์ที่วิจารณ์เป็นของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	65
6	จำนวนและค่าร้อยละพฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ขั้นการสร้างทางเลือกอย่างหลากหลายของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	67
7	จำนวนและค่าร้อยละพฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ขั้นการประเมินและตัดสินใจเลือกทางเลือกของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	69
8	จำนวนและค่าร้อยละพฤติกรรมสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ขั้นการวางแผนและกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	จำนวนและค่าร้อยละพฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ขั้นการปฏิบัติด้วยความชื่นชมของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	73
10	จำนวนและค่าร้อยละพฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ขั้นการประเมินระหว่างปฏิบัติของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	75
11	จำนวนและค่าร้อยละพฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ขั้นการปรับปรุงให้ดีขึ้นเสมอของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	77
12	จำนวนและค่าร้อยละพฤติกรรมการสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการ ขั้นการประเมินผลรวมเพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	78
13	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามด้านนโยบายการใช้ทักษะ กระบวนการในการสอน ของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	79
14	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามด้านการได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอน ของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	83
15	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามการใช้เทคนิคและวิธีสอนในการใช้ ทักษะกระบวนการในการสอน ของครูสุขศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
16	จำนวนและค่าร้อยละของครู จำนวนตามด้านการสนับสนุนการใช้ทักษะ กระบวนการในการสอน ของครูผู้ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	102
17	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรวมของปัญหาการใช้ ทักษะกระบวนการในการสอนของครูผู้ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	105
18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาด้านนโยบายการใช้ ทักษะกระบวนการในการสอนของครูผู้ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	106
19	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาด้านการได้รับความรู้ ความเข้าใจในการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนของครูผู้ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	107
20	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาด้านการใช้เทคนิคและ วิธีสอนที่เหมาะสมกับการใช้ทักษะกระบวนการในการสอนของครูผู้ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	109
21	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาด้านการสนับสนุนการใช้ ทักษะกระบวนการในการสอนของครูผู้ศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร	112

ศูนย์วิจัยเพื่อพัฒนาระบบ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย